

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

Культурологія

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **08 «Право»**
Спеціальність **081 «Право»**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **«Правове регулювання економіки»**

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова
українська

Завідувач кафедри філософії та політології

Олег КУЗЬ

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри філософії та політології
Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

Розробники:

Кузь О. М., д.філос.н., проф. кафедри філософії та політології

Жеребятнікова І.В., к.соц.н., доц. кафедри філософії та політології

Коннова Н. О., ст. викл. кафедри філософії та політології.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Культурологія відіграє суттєву роль у духовному прогресі суспільства. На відміну від наук, що вивчають прояви стійких закономірностей у природі й спрямовані на розвиток штучних технологій, культурологія має справу переважно з об'єктами унікальними – конкретними особистостями або художніми творами – і з предметами дуже мінливої природи: змінюються закони, засади державного життя, моральні установи, естетичні критерії і т. д.

Як навчальна дисципліна «Культурологія» спрямована на збагачення й розширення гуманітарної підготовки студентів, формування творчої активності майбутніх фахівців. Вона розглядає розвиток культури від виникнення людського суспільства до сучасності, а також передбачає висвітлення проблем розвитку культури українського народу в контексті культури зарубіжної. Поряд з цим, одним із важливих завдань дисципліни є розкриття історії культури українського народу як одного з ланцюгів історії світової культури.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування системи знань про закономірності культурного процесу, культуру як специфічний та унікальний феномен людства. Розгляд культури в розвитку, в єдності та суперечності різноманітних процесів і тенденцій у ній.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

оволодіння основними термінами та поняттями культурології на рівні відтворення, тлумачення та використання в повсякденному житті;

знайомство з культурологічною думкою в її історичному розвитку;

набуття вмінь та навичок застосування знань з культурології для визначення лінії особистої поведінки в умовах розмаїття культур;

розкриття специфіки української культури, визначити її місце і роль у сучасному світовому культурному просторі.

Об'єктом навчальної дисципліни є культура як тип світогляду і світовідчуття, одна зі сфер духовного життя, спосіб практично-духовного освоєння світу суспільством, групою, індивідом і особистістю.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є етапи та закономірності розвитку світової культурологічної думки.

Дисципліна «Культурологія» спрямована на збагачення й розширення гуманітарної підготовки студентів, формування творчої активності майбутніх фахівців. Вона розглядає розвиток культури від виникнення людського суспільства до сучасності та покликана розширити світогляд студентів, сприяти розвитку їх естетичних почуттів, духовного світу, а отже, забезпечити орієнтацію особистості в системі загальнолюдських культурних цінностей. Значення даної дисципліни зараз дуже велике, бо, за словами Е. Фромма, «технічно ми живемо в атомному віці, в той час як емоційна більшість людей живе у кам'яному віці».

Дана дисципліна передбачає висвітлення проблем розвитку культури українського народу в контексті культури зарубіжної, а також аналіз культур у їх взаємозв'язку. Цим обумовлені її мета та завдання.

Методичне завдання – на конкретному матеріалі показати логіку розвитку певної культури протягом тисячоліть з урахуванням специфіки національної моделі. Також одним із важливих завдань дисципліни є розкриття історії культури українського народу як одного з ланцюгів історії світової культури.

Одне з найважливіших завдань цієї дисципліни – виділення логічної лінії розвитку культури. Тому однією з характерних її особливостей є комплексний, системний характер.

З іншого боку, вивчення дисципліни потребує від студентів великої самостійної роботи. Тільки самостійне зацікавлення й заглиблення в надзвичайно багатий у проявах і різноманітний космос культури, як світової, так і вітчизняної, може реально збагатити

внутрішній світ і дієво вплинути на формування світогляду сучасної молоді людини. Така самоосвіта повинна полягати в знайомстві з літературними пам'ятками, музичними творами, творами живопису, театральними виставами та ін. Велику допомогу у вивченні дисципліни може надати й література, відображена в програмі, яку студенти можуть знайти переважно в Харківській науковій бібліотеці ім. В. Г. Короленка та музично-театральній бібліотеці ім. К. С. Станіславського, в інших бібліотеках.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	4
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Філософія	Політологія
Історія України	Теорія держави і права

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу	застосувати концептуальні знання з навчальних дисциплін загальної підготовки для засвоєння навчальних дисциплін професійної підготовки
Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі	використовувати історичну спадщину та культурні традиції свого народу для професійного зростання, саморозвитку, самовдосконалення
Цінування та повага різноманітності і мультикультурності	дотримуватись норм міжособистісного спілкування у професійній взаємодії

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Культурологія

Тема 1. Специфіка культурологічного знання

Етимологія поняття «культура». Концепції культури. Культура й природа. Функціональність символічних культурних форм та явищ. Структура та функції культури.

Культурологія як інтегративне знання. Культурологія та філософія культури. Категорії культурології. Методи культурологічного дослідження. Системний підхід у культурології. Культурологічні школи.

Проблеми виникнення людської культури. Типи виникнення та існування культури: культурогенез, антропогенез, соціогенез. Концепція ігрового генезису культури. Поняття «осьового часу» у культурології. Цінності як найважливіші компоненти людської культури. Основні змістовотворчі системи культури. Історичні етапи теоретичного обміркування культури. Спілкування культур (культурна дифузія). Проблема співвідношення культури й цивілізації.

Тема 2. Генеза культури. Архаїчна культура. Давні цивілізації

Періодизація первісного суспільства. Основні особливості первісної культури. Магія, тотемізм, анімізм, фетишизм – примітивні форми первісної релігії.

Міфологічний світогляд. Міф як основа релігії, науки, філософії та мистецтва. Роль і значення міфу в житті первісного суспільства. Виникнення мистецтва. Образи та сюжети. Наскельний живопис. Палеолітичні «Венери». Функції мистецтва. Ознаки цивілізації в культурах стародавнього Близького Сходу та Стародавнього Єгипту.

Культура Месопотамії. Зародження стародавніх цивілізацій у долинах річок Тигр та Євфрат. Досягнення шумеро-аккадської культури. Виникнення клинопису. Перші у світі правові кодекси. Закони царя Хаммурапі: систематизація правової традиції. Релігія та міфологія Дворіччя. Розквіт Вавилону за часів Навуходоносора. Літературні надбання. «Епос про Гільгамеша». Розвиток наукових знань: астрологія, астрономія, математика, медицина.

Культура Стародавнього Єгипту. Самобутній характер давньоєгипетської культури. Періодизація культури Стародавнього Єгипту. Виникнення «іригаційного» суспільства. Єгипетська релігія та пантеон: культ Сонця, культ тварин, віра в божественність фараонів. Єгипетська міфологія. Уявлення єгиптян про потойбічне життя. Субстанції «ба» та «ка». Культ фараонів. «Тексти пірамід», «Тексти саркофагів», «Книга мертвих». Література, писемність, навчання в школах.

Характерні риси мистецтва та архітектури: монументалізм, геометричний конструктивізм, фронтальність, симетрія. Виникнення та розквіт наукових знань: медицина, математика, астрономія. Сакральний характер знань.

Тема 3. Антична культура

Періодизація грецької культури. Виникнення та розвиток полісної цивілізації. Зародження демократичної форми правління в давньогрецьких полісах.

Значення та роль агонального початку антично-полісного життя в розвитку грецької культури. Давньогрецький релігійний пантеон. Антропоморфізм. Олімпійські ігри. Грецький театр. Відображення ідеалу античної особистості в скульптурі та архітектурі. Елліністичний період, його особливості. Розквіт науки та мистецтва в елліністичних державах.

Виникнення та розвиток римської держави. Періодизація римської культури. Релігійно-міфологічні уявлення давніх римлян. Особливості римської системи цінностей. Громадянськість і державність. Архітектура та мистецтво. Римська література (Вергілій, Гораций, Петроній та ін.) й філософія. Роль видовищ у житті давніх римлян. Розповсюдження християнства в Римській імперії. Античність: основні підсумки розвитку.

Тема 4. Культура європейського середньовіччя

Тимчасові кордони середньовіччя. Соціальна структура суспільства. Християнство та його роль у середньовічній культурі. Становлення системи європейської освіти й науки. Університетська наука – схоластика. П'єр Абеляр. Основні напрямки наукових знань. Астрологія та алхімія. Проблема співвідношення розуму та віри.

Середньовічна література: народний епос, творчість вагантів, лицарський роман. Тема «Служіння Прекрасній Дамі» в ліричній поезії трубадурів та мінезінгерів. «Сміхова культура». Особливості мистецтва середньовіччя. Порівняльна характеристика романського та готичного стилів. Історичне значення цивілізації середньовічного Заходу для історії людства.

Тема 5. Культура епохи Відродження й Реформації

Періодизація епохи «Ренесанс». Передумови та особливості становлення культури Відродження. Ідейний зміст культури Відродження. Нова концепція особи. Гуманізм та індивідуалізм. Гуманісти: соціальна група чи творча еліта? Ідеал людини. Суспільство, природа, людина в поглядах мислителів епохи.

Художня культура Раннього Відродження. Гармонійна людина в культурі Великого Відродження. Титани Відродження. Рух ренесансної стилістики. Маньєризм.

Соціальне вчення Н. Макіавеллі. Утопізм Т. Кампанелли. Мистецтво Північного Ренесансу. Реформація та її значення для європейської культури. Самобутність Відродження як культурної епохи.

Тема 6. Культура Нового часу та епохи Просвітництва

Європейська культура XVII ст. Становлення новоєвропейської науки й філософії. Мистецтво XVII ст.: формування національних шкіл живопису. Характеристика стилів – бароко й класицизму.

Історична обумовленість та сутність руху Просвітництва. Ідеї Розуму в літературній діяльності. Сентименталізм.

Основні риси мистецтва XVIII ст. і його напрямки – рококо та революційний класицизм. Музичне й театральне мистецтво XVIII ст.

Тема 7. Європейська культура XIX – XX ст.

Історичні умови та передумови становлення культури XIX ст. в Західній Європі. Протиріччя між суцям та незалежним – головна рушійна сила розвитку західноєвропейської культури кінця XVIII – поч. XIX ст.

Основні напрямки в мистецтві XIX ст. Романтизм як останній європейський загальнокультурний рух. Розвиток реалізму. Символізм. Натуралізм. Мистецтво імпресіонізму. Пошуки нових форм реалізму в творчості постімпресіоністів.

Технізація та індустріалізація суспільства. Вплив науково-технічного прогресу на сучасну культуру. Світоглядні підстави модерністського мистецтва.

Різноманітність видів та форм модернізму: абстракціонізм, експресіонізм, футуризм, кубізм, сюрреалізм, дадаїзм, фавізм та ін. Революції в сценічному просторі. Трагедійний театр Г. Крега, епічний театр Б. Брехта, театр соціальної маски В. Мейєрхольда, французький театр жорстокості А. Арго.

Утопічна архітектура Ле Карбюзє. Масова та елітарна культура. Розвиток кінематографії. Соціокультурна «ситуація постмодерну». Діалог культур. Постмодерн у мистецтві, архітектурі, літературі.

Тема 8. Феномен української культури. Тенденції розвитку сучасної української культури

Соціодинаміка української культури. Прийняття християнства. Візантійські впливи в культурі Русі. Києво-Печерська Лавра. Іконопис. Українська культура XVI – XVII ст. як міст між західно-католицьким та східним православним світами. Митрополит Петро Могила. Питання «східного Відродження». Григорій Сковорода. Українські просвітителі в Росії. Димітрій Ростовський. Паїсій Величковський. Творення нової ідентичності у кінці XVIII – на початку XX ст. Національне відродження. Т.Шевченко та його погляди на українське історичне минуле.

Модерністські течії в українській культурі початку XX ст. Новітнє українське мистецтво, вплив державотворчих процесів на його розвиток. М. Хвильовий та гасло європеїзації української культури. Творчі експерименти «неокласиків»; літературні об'єднання 20-х рр. XX ст., «театр дії» Л. Курбаса, школа бойчукістів у живописі. Український кінематограф О. Довженка.

Радянська «культурна революція». Рух шістдесятників за відродження української культури. Українська культура на сучасному етапі. Масова культура в Україні.

Тема 9. Співвідношення культури та цивілізації. Техніка, культура та природа людини

Культура й цивілізація у вимірі буття: розмежування понять. Ключові елементи культури. Культура як характеристика особистісних структур. Цивілізація як логічне завершення розвитку культури. Відмінність формаційного та цивілізаційного підходів у культурі. Діалектична єдність культури та цивілізації. Постіндустріальне суспільство як результат соціокультурного розвитку.

Феномен техніки: її роль та функції в сучасній культурі. Поняття «техносфери». Співвідношення техніки та природи людини. Нормативні моделі розвитку техніки. Технічний прогрес – «за» та «проти». Міф «машини».

Тема 10. Аполлонійська та діонісійська засади європейської культури. Кризові явища в культурі

Міфологема Аполлона й Діоніса в античній культурі. Фрідріх Ніцше «Народження трагедії із духа музики». Дихотомія аполлонійського та діонісійського в сучасній культурології.

Ідеї кризи культури в європейській науковій думці XIX – XX століття. Різноманітність та складність культурного розвитку XX століття. Технізація та індустріалізація суспільства. Вплив науково-технічного розвитку на різноманітні царини соціокультурного простору. Проблема відчуження людини. Елітарне мистецтво й масова культура.

Особливості розвитку художньої культури цього періоду. XX століття та нові форми культури й мистецтва. Модернізм у культурі XX століття. Феномен культури тоталітарного суспільства. Постмодерн як характеристика сучасної культури.

Тема 11. Культура. Контркультура. Субкультура. Роль культурних орієнтацій у розвитку суспільства

Соціальні основи диференціації сучасної культури. Поняття про субкультуру та контркультуру. Фемінізм та його напрямки. Формування альтернативної системи цінності. Молодіжна контркультура 60 – 70 рр. XX ст., її вплив на розвиток сучасної західної культури. Перспективи розвитку субкультур в епоху постмодерна.

Унікальність історичного розвитку Західної та Східної культури. Неможливість усунення соціокультурних відмінностей та необхідність відмови від ієрархії культур. Культуроісторичні детермінанти розвитку Західної та Східної культури. Побудова моделей розвитку світу в традиціях Західної та Східної культури.

Істина та уявлення про шляхи й засоби її досягнення. Наука та її роль у розвитку суспільства. Єдність та відмінність розуміння на Заході й Сході. Індивідуально-суб'єктивний та колективний вираз сутності людини. Морально-етичні норми в системі цінностей культур.

Тема 12. Ідея рівноправності культур у сучасному світі. Поняття культурної ідентифікації

Основні ідеї концепції егалітаризму культур. Етнологія як наука, що вивчає культурні спільноти. Поняття «культура» та «етнос» у етнології. Різноманітні моделі-підходи під час вивчення культурної діатропіки (різноманіття). Концепція культурної ієрархії.

Підстави для самоідентифікації в культурі. Цивілізаційна ідентичність. Партикуляризм, універсалізм.

Культурна ідентифікація (групова та індивідуальна). Вплив національного фактора на ідентичність. Типи культурної ідентифікації. Значення засобів масової інформації у формуванні особистісної свідомості. Потреба в ідентифікації як одна з визначальних людських потреб за класифікацією Е. Фромма. Ідентифікація та ідентичність. Психосоціальна ідентичність. Особистісна ідентичність.

Методи навчання та викладання

При викладанні навчальної дисципліни «Культурологія» використовується своєрідний «мікс» дидактичних традицій та інновацій: від консервативних, академічних методик інформаційно-рецептивної та репродуктивної спрямованості до трансформативно-феноменологічних, пошукових підходів щодо активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, які передбачають застосування таких навчальних технологій, як: проблемні лекції, семінари-дискусії, мозкові атаки, дебати, імітації тощо.

Порядок оцінювання результатів навчання

Порядок оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою, а контрольні заходи з оцінювання результатів навчання студентів включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту складати залік, – 60 балів);

підсумковий контроль у формі семестрового диференційованого заліку.

Поточний контроль успішності навчання студентів з дисципліни «Ораторська майстерність та спічрайтинг» та рівня сформованості у них очікуваних компетентностей, здійснюється у таких формах: робота на лекційних заняттях; участь в обговоренні питань на семінарських заняттях; перевірка есе за заданою тематикою; підготовка аналітичного повідомлення; проведення експрес-опитування; участь у дебатах (полеміці); проведення письмової контрольної роботи.

Поточний контроль успішності навчання у формі роботи на лекційних заняттях здійснюється на кожному лекційному занятті, усно. Поточний контроль у формі участі у дискусії та обговоренні питань семінарських занять здійснюється на усіх семінарських заняттях, усно. *Самостійна робота* студентів у формі *дебатів, підготовки реферативного повідомлення, експрес-опитування* оцінюється за 4-бальною шкалою (4 бали – відмінно, 3 – добре, 2 – задовільно, 1 – достатньо); два рази участь у дебатах, по чотири рази реферативне повідомлення та експрес-опитування за семестр усно. Контроль успішності навчання у формі *презентації есе* за погодженою тематикою здійснюється за 12-бальною шкалою двічі за семестр; захист проводиться на семінарських заняттях в усній формі з наданням письмового тексту. Поточний контроль успішності навчання у формі проведення *письмової контрольної роботи* здійснюється на лекційному занятті 2 рази за семестр; робота оцінюється за 12-бальною шкалою.

Зазначені форми і засоби поточного контролю успішності навчання студентів із навчальної дисципліни «Культурологія» спрямовані на стимулювання їх систематичної поточної навчальної та самостійної роботи, на підвищення об'єктивності оцінювання їхніх знань, запровадження здорової конкуренції між студентами у навчанні, на виявлення і розвиток їхніх творчих і дослідницьких здібностей. Мінімумально можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру – 60.

Підсумковий контроль успішності навчання студентів з дисципліни «Культурологія» та рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною компонентою навчального плану, проводиться у формі семестрового диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу спеціальності.

Семестровий залік – форма оцінки підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід. Завданням заліку є перевірка розуміння студентами програмного матеріалу в цілому,

логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. Під час семестрового контролю у формі диференційованого заліку підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни (максимум – 100 балів) визначається як сума (проста) балів за результатами успішності студента при поточному контролі.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Сумарний результат у балах за семестр складає – «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» – та заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» з навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, що наведено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ЄКТС».

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Max бал
а Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 1	Проблемна лекція «Специфіка культурологічного знання»	присутність, конспект	0,5
	Семінарське заняття 1	Семінарське заняття за темою 1: 1.1. Культурологія в системі філософського знання. 1.2. Основні категорії та методи культурології. 1.3. Історичні етапи теоретичного осмислення культури. 1.4. Теорії походження й розвитку культури. 1.5. Структура й функції культури.	присутність; участь в обговоренні	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пропедевтичне заняття: ознайомлення з технологічною картою, переліком рекомендованої літератури, вимогами та темами есе тощо		
		Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми 1		
<i>Аудиторна робота</i>				

	Лекція 2	Лекція «Гене́за культури. Архаїчна культура. Давні цивілізації»	присутність, конспект	0,5
	Семинарське заняття 2	Семинарське заняття за темою 2: 2.1. Періодизація та головні особливості архаїчного суспільства. 2.2. Релігійне світосприйняття первісних людей. 2.3. Міф та міфологічне мислення як перша форма свідомості та спосіб людського буття. 2.4. Причини виникнення первісного мистецтва та його функції.	присутність; участь в обговоренні	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Реферативне повідомлення		усно
Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми 2. Підготовка реферативного повідомлення				
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 3	Лекція «Антична культура»	присутність, конспект	0,5
	Семинарське заняття 3	Семинарське заняття за темою 3: 3.1. Специфіка полісного державного устрою у Давньої Греції. 3.2. Давньогрецький релігійний пантеон богів. 3.3. Система цінностей давніх греків. 3.4. Релігійні свята, спортивні змагання, театральні вистави у житті давніх греків. 3.5. Культура епохи еллізму. 3.6. Самобутність давньоримської культури.	присутність; участь в обговоренні	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Експрес-опитування		усно	4
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми 3. Підготовка до дебатів (полеміки)			
Тема 4	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 4	Лекція «Культура європейського середньовіччя»	присутність, конспект	0,5
	Семинарське заняття 4	Семинарське заняття за темою 4: 4.1. Структура середньовічного суспільства. 4.2. Вплив християнства на середньовічну культуру. 4.3. Становлення системи європейської освіти. 4.4. Література середньовіччя. Лицарська та народна культури. 4.5. Мистецтво та архітектура середньовіччя. Характеристика романського та готичного стилів.	присутність; участь в обговоренні	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Дебати		усно	4
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 4. Підготовка до експрес-опитування			

Тема 5	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 5	Лекція «Культура епохи Відродження й Реформації»	присутність, конспект	0,5
	Семінарське заняття 5	Семінарське заняття за темою 5: 5.1. Передумови становлення культури Відродження та її особливі риси. 5.2. Гуманізм та індивідуалізм. Нова концепція людини. 5.3 .Художня культура. Розвиток Ідеалу людини в мистецтві Відродження. 5.4. Історична обумовленість та сутність Реформації	присутність; участь в обговоренні	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Експрес-опитування		усно	4
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми 5. Підготовка реферативного повідомлення та есе			
Тема 6	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 6	Лекція «Культура Нового часу та епохи Просвітництва»	присутність, конспект	0,5
	Семінарське заняття 6	Семінарське заняття за темою 6: 6.1. Європейська культура XVII ст. Становлення новоєвропейської науки й філософії. 6.2. Мистецтво XVII ст. Характеристика стилів бароко та класицизму. 6.3. Історична обумовленість і сутність руху Просвітництва (XVIII ст.). 6.4. Ідеї розуму в літературній діяльності. Сентименталізм – художній напрям цього часу. 6.5. Основні риси мистецтва XVIII ст.	присутність; участь в обговоренні	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Реферативне повідомлення		усно	4
	Презентація есе		усно, текст есе	12
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 6. Підготовка до контрольної роботи			
Тема 7	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 7	Лекція «Європейська культура XIX – XX ст.»	присутність, конспект	0,5
	Семінарське заняття 7	Семінарське заняття за темою 7: 7.1. Історичні передумови становлення культури XIX ст. у Західній Європі. 7.2. Провідні напрями в західно-європейському мистецтві XIX ст. (романтизм, реалізм, натуралізм, символізм, імпресіонізм, постімпресіонізм). 7.3. Особливості розвитку світової культури XX ст. 7.4. Світоглядні підстави модерністського мистецтва.	присутність; участь в обговоренні	0,5
<i>Самостійна робота</i>				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Контрольна робота Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 7. Підготовка до експрес-опитування		12
Тема 8	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 8	Лекція «Феномен української культури. Тенденції розвитку сучасної української культури»	присутність, конспект	0,5
	Семінарське заняття 8	8.1. Періодизація розвитку української культури. 8.2. Культура Київської Русі: християнізація та візантійські впливи. 8.3. Українська культура XVI – XVII ст. 8.4. Українська культура в добу національного відродження. 8.5. Українська культура XX – початку XXI ст.	присутність; участь в обговоренні	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Експрес-опитування Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 8. Підготовка до реферативного повідомлення		4
Тема 9	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 9	Лекція «Співвідношення культури та цивілізації. Техніка, культура та природа людини»	присутність, конспект	0,5
	Семінарське заняття 9	9.1. Культура та цивілізація у вимірі буття: розмежування понять. 9.2. Постіндустріальне суспільство як результат соціо-культурного розвитку. 9.3. Феномен техніки: її роль та функції в сучасній культурі. 9.4. Співвідношення техніки і природи людини. 9.5. Нормативні моделі розвитку техніки.	присутність; участь в обговоренні	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Реферативне повідомлення Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 9. Підготовка до дебатів		4
Тема 10	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 10	Лекція «Аполлонійська та діонісійська засади європейської культури. Кризові явища в культурі»	присутність, конспект	0,5
	Семінарське заняття 10	10.1. Міфологема Аполлона і Діоніса в античній культурі. 10.2. Дослідження дихотомії аполлонійського і діонісійського в сучасній культурології. 10.3. Ідеї кризи культури в європейській науковій думці XIX – XX ст. 10.4. Елітарне мистецтво та масова культура. 10.5. Постмодернізм як характеристика сучасної культури.	присутність; участь в обговоренні	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Дебати	усно	4
		Експрес-опитування	усно	4
		Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 8. Підготовка есе.		
Тема 11	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 11	Лекція «Культура. Контркультура. Субкультура. Роль культурних орієнтацій у розвитку суспільства»	присутність, конспект	0,5
	Семінарське заняття 11	11.1. Соціальні основи диференціації сучасної культури. Поняття про субкультуру та контркультуру. 11.2. Фемінізм та його течії. Формування альтернативної системи цінностей. 11.3. Молодіжна контркультура 60 – 70-х рр. XX ст., її вплив на розвиток сучасної західної культури. 11.4. Перспективи розвитку та роль субкультур в епоху постмодерна. 11.5. Західна і східна культури в єдності та протиріччі розвитку. 11.6. Захід-Схід: традиції ірраціональності.	присутність; участь в обговоренні	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Реферативне повідомлення	усно	4
		Есе		12
		Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 9. Підготовка реферативного повідомлення.		
Тема 12	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція 12	Лекція «Ідея рівноправності культур у сучасному світі. Поняття культурної ідентифікації»	присутність, конспект	0,5
	Семінарське заняття 12	12.1. Основні ідеї концепції егалітаризму культур. 12.2. Концепція культурної ієрархії. 12.3. Культурна ідентичність. 12.4. Особистісна ідентичність	присутність; участь в обговоренні	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Контрольна робота		12
Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, опрацювання рекомендованої літератури з теми 12. Підготовка до контрольної роботи.				

Рекомендована література

Основна

1. Герчанівська П. Е. Культурологія: Навч. посіб. для дистанційного навчання / За ред. В. І. Панченко. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Університет «Україна», 2006. – 323 с.
2. Культурологія. Навчальний посібник / За ред. І.З. Майданюк. – К.: Редакційно-видавничий центр НУБіП України, 2017. – 335с.

3. Культурологія. Історія світової культури: Учебн. посібник для вузів / Под ред. проф. А. П. Маркової. – М.: ЮНІТИ, 2001. – 600 с.
4. Культурологія. Курс лекцій. Учебное пособие / Серия – Alma mater / Сост. отв. ред. А. А. Радугин. – М.: Библионика, 2005. – 304 с.
5. Культурологія: Учебное пособие для самост. изуч. дисциплины / Под ред. Т. Е. Гетало. – Харьков: ИД «ИНЖЭК», 2004. – 240 с.

Додаткова

6. Драч Г. В., Штомпель О. М., Штомпель Л. А., Королев В. К. Культурологія: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2011. – 384 с.
7. Культурологія. XX век. Энциклопедия / Под ред. С. Я. Левит – СПб.: Универ. кн., ООО «Алетейя», 1998. – 448 с.
8. Культурологія: Навчальний посібник / Гриценко Т.Б., Гриценко С.П., Кондратюк А.Ю. – Київ: Центр навчальної літератури, 2007. – 392 с.
9. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. Л. Шевнюк та ін.; За ред. М.М. Заковича. – 5-те вид., стер. – К.: Знання, 2010. – 424 с.
10. Музальов О. О. Культурологія: навчальний посібник для учнів, студентів і викладачів / Олександр Олександрович Музальов. – Львів, 2012. – 185 с.
11. Чернокозов А. И. История мировой культуры. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1997. – 476 с.

Інформаційні ресурси

12. Культурологія: підручник [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/kulturologiya/>
13. Культурологія. Історія культури [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books.html>
14. Національна парламентська бібліотека України. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.nplu.org/view.html?&id=124>
15. Лекції з історії світової та вітчизняної культури [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://readbookz.com/books/210.html>
16. Культурологія. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. Семена Кузнеця: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5176>.